

Η Συνταγματική Κρίση στην Γαλλία

Γεώργιος Οικονόμου
Δικηγόρος

Τον Νοέμβριο 1799 ο Στρατηγός Ιωακείμ Μουράτ διέλυσε το Συμβούλιο των πεντακοσίων και έθεσε τέρμα στο πρώτο πείραμα για βουλευτική δημοκρατία στην Γαλλία.

Η σκηνή ήταν το απαύγασμα του πραξικοπήματος της 18 Brumaire, που επέτρεψε στον Ναπολέοντα Βοναπάρτη να καταλάβει την αρχή. Στην Γαλλία η επιτυχία του πραξικοπήματος έγινε γενικώς αποδεκτή με ανακούφιση.

Μετά από δέκα χρόνια επαναστατικού χάους, ο Γαλλικός λαός ήθελε μια ισχυρή κυβέρνηση και ο άνθρωπος που εκυρίευσε την Ιταλία και την Αίγυπτο προτού κλείσει τα τριάντα, φαινόταν ο ιδεώδης υποψήφιος για να επαναφέρει την τάξη.

Υπήρχε μια ηχώ της λακωνικής αυστηρότητας στην ανακοίνωση του Εμμανουέλ Μακρόν στις 9 Ιουνίου, 2024: «Διαλύω λοιπόν την Εθνική Συνέλευση». Μια ώρα πριν, τα exit polls έδειξαν ότι το κόμμα του, το

Renaissance (Αναγέννηση), και οι σύμμαχοι του είχαν υποστεί ολοκληρωτική ήττα από την άκρα δεξιά στις εκλογές για την Ευρωβουλή.

Η διάλυση δεν ήταν ένα πραξικόπημα με την κοινή έννοια του όρου, όπως το προσδιόρισε ο Γκαμπριέλ Νωντέ στην δεκαετία του 1630.

Σύμφωνα με τον Νωντέ, προστατευόμενο του Καρδινάλιου Μαραζίν, τα πραξικοπήματα είναι «παράτολμες και εξαιρετικές πράξεις, στις οποίες οι πρίγκηπες είναι υποχρεωμένοι να προσφεύγουν εν όψει απεγνωσμένων και δύσκολων περιστάσεων» για να προωθήσουν το «δημόσιο συμφέρον».

Ο Νωντέ, ήταν αντίθετος στον θρησκευτικό φανατισμό, παρ' όλα αυτά υποστήριξε ως υπόδειγμα πραξικοπήματος τις σφαγές της ημέρας του Αγίου Βαρθολομαίου το 1572, όταν ο Κάρολος ΙΧ διέταξε την σφαγή χιλιάδων Προτεσταντών. Ο Νωντέ εμετάνιωσε όμως γιατί η σφαγή «έγινε κατά το ήμισυ», επειδή πολλοί Προτεστάντες, των οποίων οι ρεπουμπλικανικές ιδέες έθεταν σε κίνδυνο την βασιλική εξουσία, επέζησαν.

Η πράξη του Μακρόν εξάφνιασε τους πάντες. Οι αντίπαλοι του έμειναν άναυδοι. Οι ηγέτες της ακρο-δεξιάς Εθνικής Συσπείρωσης - Rassemblement National (RN), οι οποίοι είχαν προσχηματικά ζητήσει

διάλυση τριάντα μόνο λεπτά πριν από την αναγγελία, είχαν τον φόβο ότι θα έπεφταν σε παγίδα.

Οι υποστηρικτές του Μακρόν, ήσαν τρομοκρατημένοι. Η αλλαγή πολιτικής σε εθνικές εκλογές, τα αποτελέσματα της Ευρωπαϊκής ψηφοφορίας εσήμαιναν ένα σχεδόν αφανισμό των βουλευτών της Αναγέννησης.

Γιατί ο Πρόεδρος αποφάσισε να οργανώσει μια σφαγή του Αγίου Βαρθολομαίου στο κόμμα του; Οι ειδικοί διερωτήθηκαν περί της λογικής του, ενώ οι δημοσιογράφοι ετόνισαν την επιρροή κακών συμβούλων, ολίγον γνωστών στο κοινό. Ήταν ο Πρόεδρος – Βασιλιάς το παιχνίδι ραδιουργιών της αυλής;

Η απόφαση να διαλύσει την Βουλή, και ο τρόπος με τον οποίο έγινε η μεθόδευση, υπενθύμισε τις φοβερές προεδρικές εκλογές της Πέμπτης Δημοκρατίας.

Ένας Βρεταννός πρωθυπουργός μπορεί να καλέσει ξαφνικές εκλογές, αλλά η Βουλή, πρακτικά το κόμμα του Πρωθυπουργού – μπορεί να τον εκδιώξει.

Αντί αυτής της ισορροπίας του τρόμου μεταξύ της εκτελεστικής και της νομοθετικής εξουσίας, τα αμερικανικά σύνταγμα προνοεί για ισορροπία

ανικανότητας: ο Πρόεδρος δεν μπορεί να διαλύσει το Κογκρέσσο, το Κογκρέσσο μπορεί να απομακρύνει τον Πρόεδρο μόνο μέσω πρότασης μομφής η οποία ποτέ δεν ήταν επιτυχής.

Ο Γάλλος Πρόεδρος συνδυάζει τις εξουσίες του Βρεταννού Πρωθυπουργού και την πολιτική ασυλία του Αμερικανού Προέδρου. Η συνταγματική του θέση ομοιάζει με την ανώτατη αρχή της Ρωσσίας, που μπορεί να διαλύσει την Δούμα κατά το δοκούν.

Αυτό δεν είναι τυχαίο, αφού το σύστημα του 1958 της Πέμπτης Δημοκρατίας ήταν μια από τις πηγές εμπνεύσεως για το σύνταγμα της Ρωσικής Ομοσπονδίας του 1993. Θεωρητικώς, οι εξουσίες του Γάλλου Προέδρου είναι ακόμη πιο εκτεταμένες από εκείνες των αντίστοιχων Ρώσων, αφού σε περιπτώσεις που δεν υπάρχει ρητή πρόνοια, το άρθρο 16 του συντάγματος του 1958 επιτρέπει στον Πρόεδρο να αναλαμβάνει «εξαιρετικές εξουσίες», απεριόριστες σε έκταση και σε χρόνο, και υποκείμενες μόνο σε μη δεσμευτικές διαβουλεύσεις με μια χούφτα αξιωματούχους.

Οι Γάλλοι Πρόεδροι δεν είχαν πάντοτε μεγαλύτερες εξουσίες από άλλους δυτικούς αρχηγούς. Οι αρχές της πρόσφατης διανομής κείνται στο σύνταγμα του 1958, που σχεδιάστηκε από τον Σαρλ ντε Γκωλ στο μέσο του πολέμου ανεξαρτησίας της Αλγερίας.

Μετά την απελευθέρωση, έχοντας υπ' όψιν την στρατιωτική αλλά και συνταγματική κατάρρευση του 1940, ο ντε Γκωλ συνηγόρησε υπέρ της δημιουργίας μιας δυνατής προεδρίας: η κεφαλή του κράτους έπρεπε να είναι «ένα διαιτητής υπεράνω πολιτικών σκοπιμοτήτων», ικανός να προκηρύξει νέες εκλογές σε στιγμές «σύγχυσης» και με τις δυνατότητες να ενεργεί «ως εγγυητής της εθνικής ανεξαρτησίας» σε περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης.

Αντ' αυτού οι ιδρυτές της 4^{ης} Δημοκρατίας (1946-58) εγκατέστησαν ένα κοινοβουλευτικό σύστημα με αδύναμη Προεδρία. Το σύστημα αποδείχθηκε ασταθές, με 24 πρωθυπουργούς μέσα σε 12 χρόνια.

Το 1958, ένα κίνημα που καθοδηγείται από αξιωματικούς αποφασισμένους να μην επιτρέψουν την ανεξαρτησία της Αλγερίας, απείλησε να βαδίσει κατά του Παρισιού, αν ο ντε Γκωλ δεν ανακαλείτο στην εξουσία. Η κυβέρνηση ενέδωσε, επιτρέποντας στον ντε Γκωλ να εγκαθιδρύσει μια δημοκρατία που να συνάδει με τις απόψεις του περί των εξουσιών του Προέδρου, και ο ίδιος έγινε ο πρώτος αρχηγός του κράτους.

Στο βιβλίο του «Το μόνιμο πραξικόπημα» (Le coup d' état permanent) που έγραψε το 1964, ο Φρανσουά Μιτεράν κατηγόρησε έντονα το Γκωλλικό καθεστώς ως το προϊόν πραξικοπήματος και πως οδηγεί

αναπόφευκτα στην «συνεχή ενδυνάμωση της προσωπικής ισχύος του Προέδρου».

Διερωτήθηκε δε κατά ποσό η Πέμπτη Δημοκρατία δεν θα έπρεπε να χαρακτηρισθεί ως «προσωρινή δικτατορία», μια «εκλεγμένη μοναρχία» ή ένα πασαλίκι (Σημείωση: περιοχή που βρισκόταν υπό τον έλεγχο ενός πασά. Χαρακτηριζόταν ως ημιαυτόνομο έδαφος εντός της επικράτειας της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας).

Η εξαιρετική ικανότητα της πολεμικής του εβοήθησε τον Μιπεράν να καταστεί ο αρχηγός της αριστεράς και αργότερα, ο μακροβιότερος πρόεδρος της Πέμπτης Δημοκρατίας (από το 1981 μέχρι το 1995).

Στα χρόνια αυτά δεν προσπάθησε να περιορίσει την προεδρική εξουσία. Αντιθέτως, την παρέτεινε όταν αρνήθηκε να παραιτηθεί όταν το Σοσιαλιστικό Κόμμα έχασε τις γενικές εκλογές το 1986.

Όταν το 1969, ο ντε Γκωλ έχασε οριακά ένα δημοψήφισμα, παραιτήθηκε. Ο Μιπεράν, σε αντίθεση, παρέμεινε Πρόεδρος το 1986 και διόρισε τον Ζακ Σιράκ, τον ηγέτη της κεντρο-δεξιάς, ως Πρωθυπουργό.

Εφαρμόζοντας κατά γράμμα το Σύνταγμα, ο Μιπεράν ήλεγχε την κυβερνητική ισχύ. Ο Σιράκ επιβεβαίωσε την νομιμότητα της πρακτικής μετά

μια δεκαετία όταν ο ίδιος παρέμεινε Πρόεδρος μετά την ομορτοουνιστική διάλυση της Εθνικής Αντιπροσωπείας το 1997 που προήλθε από την μη αναμενόμενη ήττα του κόμματος του.

Η «συγκατοίκηση» ενός Προέδρου με ένα πρωθυπουργό της αντιπολίτευσης ίσως φανεί ότι επαναφέρει το κύρος της Βουλής». Αλλά στις περιπτώσεις αυτές ο Πρόεδρος διατηρεί αρκετές εξουσίες – ιδίως στην εξωτερική πολιτική και την άμυνα – για να εμποδίζει και να υπονομεύει τον πρωθυπουργό.

Η Γαλλία έχει βιώσει τρεις τέτοιες συμβιώσεις (1986-88, 1993-95 και 1997-2002) η κάθε μια δε ετερματίσθη με την ολοκληρωτική αποτυχία της πρωθυπουργικής προσπάθειας να καπελώσει τον Πρόεδρο.

Η προαίσθηση του νεαρού Μιπεράν ότι οι προεδρικές εξουσίες θα συνεχίσουν να αυξάνονται έχει αποδειχθεί ορθή. Το 2000, συνταγματική μεταρρύθμιση προσπάθησε να ελαχιστοποιήσει τον κίνδυνο της συγκατοίκησης, με το να συνδέσει την θητεία του Προέδρου με εκείνη της Εθνικής Αντιπροσωπείας: εάν γενικές εκλογές ακολουθούσαν αμέσως μετά τις Προεδρικές εκλογές, ο Πρόεδρος θα είχε μια βουλευτική πλειοψηφία – η ελπίδα αυτή δεν επιτεύχθηκε το 2022, όταν ο Μακρόν απλώς απέκτησε την πλειοψηφία.

Ο Νικολά Σαρκοζί, Πρόεδρος από το 2007 μέχρι το 2012, ήταν γνωστός ως ο «Πρόεδρος των πάντων» λόγω της καθημερινής του ενασχόλησης με εσωτερικά θέματα.

Ο διάδοχος του από το 2012 μέχρι το 2017, ο Φρανσουά Ολλάντ, πρόβαλε μια λιγότερο επιθετική προεδρία – και είδε την δημοτικότητα του να διαλύεται.

Σε μια συνέντευξη το 2016, ο Μακρόν εξήγησε ότι ο Πρόεδρος πρέπει να είναι όπως τον Δία μάλλον παρά κανονικός. «Οι Γάλλοι, ένας πολιτικοποιημένος λαός θέλουν κάτι περισσότερο» είπε. «Ως εκ τούτου η ασάφεια του προεδρικού ρόλου, στο σύστημά μας είναι συνδεδεμένη με το μοναρχικό τραύμα».

Η ανάλυση του Μακρόν εξυπακούει ότι οι εκτεταμένες εξουσίες του Γάλλου Προέδρου έχουν βαθύτερες ρίζες από την επιστροφή του ντε Γκωλ στην εξουσία το 1958, τονίζοντας μια μυστική έλξη για την απόλυτη βασιλεία που θανατώθηκε το 1793.

Η ιστορία της Γαλλίας από την επανάσταση του 1789 ασφαλώς και δεν υπονοεί μια ανεπιφύλακτη αποστροφή στην βασιλική εξουσία. Όταν ο Ναπολέων έγινε ο πρώτος σύμβουλος το 1799 και εστέφθη αυτοκράτωρ το 1804, η Γαλλία πειραματίσθηκε με την αποκατάσταση της δυναστείας

των Βουρβόνων, την φιλελεύθερη μοναρχία του εξαδέλφου του Louis-Philippe και την διοίκηση του ανιψιού του Ναπολέοντα ως Προέδρου της Δεύτερης Δημοκρατίας (προτού χρηστεί πρίγκιψ – πρόεδρος και τελικώς αυτοκράτορας).

Η Συνταγματική Σύνοδος της Τρίτης Δημοκρατίας (1870-1940) αρχικώς ήταν υπέρ της αποκατάστασης της μοναρχίας, αλλά οι όροι που έθεσε ο διεκδικητής, ο πιθανολογούμενος Ερρίκος V [κυρίως η αντικατάσταση της τρίχρωμης σημαίας με το Φλερ-ντε-λι (fleur-de-lis)] ματαίωσαν τις ελπίδες των βασιλοφρόνων.

Το 1875, η Βουλή επέρασε συνταγματικούς νόμους που απέφευγαν την λέξη «Δημοκρατία» εκτός για να περιγράψουν τις εκτεταμένες εξουσίες «του Προέδρου της Δημοκρατίας», ο οποίος θα μπορούσε με ευκολία να αντικατασταθεί από ένα μονάρχη δυναστείας.

Ήταν πολιτική έκτακτη ανάγκη κυρίως μιας κακώς συμβουλευθείσα διάλυση της Βουλής των Αντιπροσώπων από τον βασιλόφρονα Πρόεδρο Πατρίς ντε Μακ Μαόν το 1877, που μετέτρεψε την Τρίτη Δημοκρατία σε ένα αυθεντικό ρεπουμπλικανικό πολίτευμα.

Οι Ρεπουμπλικάνοι εκέρδισαν τις γενικές εκλογές του 1876 και υπήρξε μια στενόχωρη, πρώτη συνύπαρξη μεταξύ ενός βασιλόφρονος Προέδρου και ενός Ρεπουμπλικάνου πρωθυπουργού.

Η διάλυση της Βουλής από τον Μακ Μαόν, με την ελπίδα ότι θα επαναποκτήσει βουλευτική πλειοψηφία, καταγγέλθηκε από τους δημοκράτες ως «πραξικόπημα». Οι δημοκράτες εκέρδισαν τις εκλογές που επακολούθησαν και εξήτησαν από τον Μακ Μαόν «να υποκύψει ή να παραιτηθεί».

Ο Μακ Μαόν υπέκυψε και παραιτήθηκε μετά από δύο χρόνια. Ο διάδοχος του, ο δημοκράτης Ζυλ Γκρεβί, αποκήρυξε το δικαίωμα να διαλύσει την Βουλή των Αντιπροσώπων, το 1879.

Η επακολουθήσασα υπεροχή της Βουλής διήρκεσε μέχρι τον Ιούλιο 1940, όταν η Βουλή των Αντιπροσώπων και η Γερουσία προσέφεραν απεριόριστες εξουσίες στον Στρατάρχη Πεταίν, ακόμη ένα σωτήρα – ένα που διακατέχeto από φασιστικές και μοναρχικές ιδέες.

Ο επαναστατικός ρεπουμπλικανισμός είδε την προσωπική ισχύ των αντικαταστατών βασιλέων ως μια σοβαρή απειλή για την ελευθερία. Η Ζερμαίν ντε Σταλ, που υποστήριζε μια συνταγματική μοναρχία ή μια μετριοπαθή δημοκρατία, επέμενε ότι μόνο οι δυναστικοί βασιλείς

μπορούσαν να ασκήσουν μοναρχικές εξουσίες σοφά: «Ένας άνθρωπος που δεν είναι βασιλιάς δεν πρέπει να τοποθετηθεί μόνος στην κεφαλή της κυβέρνησης», έγραψε την παραμονή του πραξικοπήματος της Μπρυμαίρ του Βοναπάρτη «και ένας άνθρωπος που τοποθετείται εκεί θα ήθελε να γίνει βασιλιάς».

Η παραδοσιακή αυτή αντίληψη της ρεπουμπλικανικής ισχύος έχασε αρκετή από την ελκυστικότητα της μετά την κατάρρευση της Τρίτης και Τέταρτης Δημοκρατίας. Ασκεί πάντως επιρροή στην αριστερά, η οποία εξακολουθεί να βλέπει την Πέμπτη Δημοκρατία ως ρεπουμπλικανική μόνο κατ' όνομα. Βοηθά επίσης για να εξηγήσει γιατί η Γαλλική αριστερά μισεί τον Μακρόν σχεδόν όσον και την Λε Πεν.

Για την αριστερά, ο Μακρόν δεν είναι απλώς μια Γαλλική έκδοση του Μπιλ Κλίντον ή του Τόνι Μπλερ – ένας υποτιθέμενος προοδευτικός πολιτικός που εκθειάζει την ελεύθερη αγορά και έχει ξεπουληθεί στο μεγάλο κεφάλαιο.

Φέρνει επίσης στην μνήμη τον Λουδοβίκο-Ναπολέοντα Βοναπάρτη, ο οποίος το 1851 επρωώθησε το πραξικόπημα γεμίζοντας το Παρίσι με αφίσες που ανακοίνωναν: «Έχω διαλύσει (την Εθνική Αντιπροσωπεία) και επαφίομαι σε όλους τους πολίτες να είναι οι κριτές μας».

Τέτοιες υποψίες ίσως φαίνονται ότι δεν έχουν βάση. Ο ντε Γκωλ επίσης είχε κατηγορηθεί ότι επιθυμούσε να δημιουργήσει ένα αυταρχικό καθεστώς, παρ' όλα αυτά κανένας σοβαρός μελετητής θα περιέγραφε την Πέμπτη Δημοκρατία ως δικτατορία. Έχει αποδειχθεί συμβατή με την ελευθερία εκφράσεως και για δεκαετίες η κεντροαριστερά και η κεντροδεξιά εναλλασσόταν στην εξουσία, όπως γίνεται στις πλέον φιλελεύθερες δημοκρατίες.

Αλλά το κομματικό σύστημα που κρατούσε την Πέμπτη Δημοκρατία κατέρρευσε τα τελευταία δέκα χρόνια. Από το 2017, οι αριστερόστροφες και οι δεξιόστροφες συμπράξεις έχουν αντικατασταθεί από τρεις αδιάλλακτους πόλους: μια ριζική / ριζοσπαστική αριστερά, ένα κέντρο προ-Μακρόν και την άκρα δεξιά.

Το νέο αυτό τριπλό σύστημα, συνδυαζόμενο με την πλειοψηφούσα ψήφο, εμφανίζει δύο ρίσκα: ότι καμμία σύμπραξη δεν θα έχει αρκετή πλειοψηφία εδρών για να κυβερνήσει, ή ότι θα κυβερνήσει με μειοψηφία ψήφων. Η στήριξη από την αριστερά στον δεύτερο γύρο επέτρεψε στον Μακρόν να νικήσει την άκρα δεξιά το 2017 και το 2022. Όμως το 2022, η πλειοψηφία του Μακρόν μειώθηκε σε μια πολυφωνική Βουλή, καθιστώντας την νέα νομοθεσία προβληματική.

Η καλύτερη εξήγηση για την απόφαση του Μακρόν να διαλύσει την Εθνική Αντιπροσωπεία είναι ότι ήλπιζε να επαναδραστηριοποιήσει την υποστήριξη του από την αριστερά ως το ελάχιστον κακό, εν όψει της σοβαρής απειλής ότι η άκρα δεξιά θα κερδίσει την πλειοψηφία.

Η αριστερά η ίδια φαινόταν αδύναμη και διαιρεμένη λόγω της εισβολής του Ισραήλ στην Γάζα, με τις διάφορες συνιστάμενες της να κατηγορεί η μια την άλλη για αντισημιτισμό ή Ισλαμοφοβία.

Παρ' όλα αυτά, μέσα λίγες μέρες, η αριστερά εδημιούργησε ένα καινούργιο συνασπισμό ο οποίος, την 7^η Ιουλίου, κατόρθωσε να κερδίσει λίγο λιγότερες από τις 600 έδρες (παρ' όλο που έχουν δυσκολίες για να αποφασίσουν ποιος θα διορισθεί Πρωθυπουργός).

Οι βουλευτές του Μακρόν ανακουφίσθηκαν επειδή ο αριθμός τους έφτασε στους 170, ενώ η Εθνική Συσπείρωση και οι σύμμαχοι τους εκέρδισαν μόνο 140 έδρες, παρ' όλο που επρώτευσαν στις εκλογές του πρώτου γύρου.

Η κεντροδεξιά εκράτησε τις 50 έδρες της. Οι επεξηγήσεις του Προέδρου παρήγαγαν σύγχυση άνευ προηγουμένου, χωρίς να υπάρχει ευδιάκριτη ή αξιόλογη πλειοψηφία.

Βραχυπρόθεσμα, το μόνο σίγουρο είναι η αστάθεια. Οποιαδήποτε κυβέρνηση μειοψηφίας, σύμπραξης ή τεχνοκρατική είναι απίθανο να διατηρηθεί ή να περάσει σοβαρά νομοθετήματα. Η τεμαχισμένη Βουλή προσομοιάζει με εκείνες της μισητής Τετάρτης Δημοκρατίας. Όμως ο Γάλλος Πρόεδρος διατηρεί μεγάλες συνταγματικές εξουσίες. Δεν έχει την δυνατότητα να διαλύσει πάλιν την Βουλή για 12 μήνες – μια πρόνοια που έχει τις ρίζες της σε μνήμες διαδοχικών διαλύσεων από τον τελευταίο Βουρβόνο Βασιλιά, τον Κάρολο Χ, που η φιλελεύθερη αντιπολίτευση επίσης καταδίκασε ως απόπειρα πραξικοπήματος, η οποία έφερε την επανάσταση του 1830.

Όμως τα άλλα προνόμια του Μακρόν παραμένουν ακέραια, και οι οπαδοί του, παρ' όλο που έχουν μειωθεί, κατέχουν μια κομβική θέση στην Εθνική Αντιπροσωπεία. Ο Μακρονισμός έχει πληγωθεί, αλλά δεν είναι νεκρός.

Τριπλές εμπλοκές έχουν στο παρελθόν αποδειχθεί ότι είναι προθέσεις για «συνήθη» πραξικοπήματα. Το πραξικόπημα της Μπρυμαίρ του Ναπολέοντα έσπασε το αδιέξοδο μεταξύ της αριστεράς των Ιακωβίνων, των συντηρητικών Ρεπουμπλικάνων και της Βασιλικής δεξιάς.

Ο Λουδοβίκος-Ναπολέον Βοναπάρτης με το πραξικόπημα του 1851 έσπασε το αδιέξοδο μεταξύ της δημοκρατικής – σοσιαλιστικής αριστεράς,

των οπαδών του Βοναπαρτισμού και τον αντιδραστικού Parti de ' Ordre (Κόμμα της Τάξεως).

Ακόμη και το ημι-πραξικόπημα του ντε Γκωλ του 1958 όφειλε πολύ στον τριμερή διαχωρισμό μεταξύ μιας αριστεράς που κυριαρχείτο από τους κομμουνιστές, τους μετριοπαθείς ρεπουμπλικάνους και μια σκληρή δεξιά εχθρική στην αποαποικιοποίηση. Σε κάθε περίπτωση, το κέντρο και η δεξιά ευεργετήθηκαν κατά διάφορους βαθμούς, ενώ η αριστερά έχασε.

Η διάλυση του 2024 θα οδηγήσει σε αυθεντικό πραξικόπημα; Ένα πραξικόπημα συνήθως μεθοδεύεται εντός του κρατικού μηχανισμού και ο Μακρόν είναι ένας επιβεβαιωμένος παίκτης: μπορεί ακόμη να πάρει ακόμη περισσότερα ρίσκα. Η επερχόμενη αστάθεια προσφέρει το κίνητρο και το άρθρο 16 του συντάγματος για τις εξαιρετικές εξουσίες θα προσφέρει την νομική κάλυψη.

Όμως ένα πραξικόπημα χρειάζεται τουλάχιστον την αποδοχή του από τον στρατό και την αστυνομία, οι οποίοι προς παρόν υποστηρίζουν την Λε Πεν.

Ο Μακρόν ανήλθε στην εξουσία ως ένας πρωταθλητής της αντιπολίτευσης στην Εθνική Συσπείρωση και οποιαδήποτε προσέγγιση φαίνεται απίθανη, αλλά οι Γάλλοι μονάρχες ή οι αντικαταστάτες μονάρχες,

από τον Ερρίκο IV στον Μιτεράν, έχουν κατορθώσει περισσότερες θεαματικές πολιτικές επανεφευρέσεις προς το συμφέρον της πολιτείας.

Τους τελευταίους έξι μήνες, ο Μακρόν άρχισε να δυσφημεί την ριζοσπαστική αριστερά ως μια υπαρκτή απειλή παρόμοια εκείνης της άκρας δεξιάς. Δεν είναι απίθανο ότι η πλειοψηφία των Βουλευτών της αριστεράς στην νέα Εθνική Βουλή θα τονίσει το αφήγημα του Προέδρου κατά του ισλαμο-αριστερισμού, ένα νεφελώδες σχέδιο αλλά ένα εύκολο σύνθημα.

Τα αγγλόφωνα ΜΜΕ θέλουν να παρουσιάσουν τον Μακρόν ως ένα φιλελεύθερο κεντρώο. Όμως η ρητορική του να υπερβαίνει (*dépasser*) τις αριστερο-δεξιές διαφορές ακολουθεί την παράδοση του Βοναπαρτισμού του αυταρχικού κέντρου.

Εκείνο που ξεχωρίζει τον Μακρονισμό από τον Βοναπαρτισμό ή τον Γκωλλισμό είναι η απουσία υποστήριξης από την εργατική τάξη. Το λογικό βήμα, σύμφωνα με αυτό τον τρόπο του σκέφτεσθαι, θα είναι για τον Μακρόν να συμφωνήσει με την Εθνική Συσπείρωση (RN), της οποίας οι ψηφοφόροι προέρχονται κυρίως από λευκούς των κατωτέρων μεσαίων τάξεων.

Όπως είναι τα πράγματα, το σενάριο αυτό δεν είναι τίποτα περισσότερο από μια φαντασίωση. Όμως η κρίση που προήλθε από την διάλυση της Βουλής από τον Μακρόν ευρίσκεται μόνο στα αρχικά της στάδια.

Ποιος θα μπορούσε να προβλέψει τις διαδρομές που ακολούθησαν το δημοψήφισμα του Brexit και την εκλογή του Τραμπ το 2016; Η άνοδος του εθνικιστικού λαϊκισμού έχει φέρει σε δοκιμασία την συνταγματική τάξη σε άλλες χώρες: ο Μπορίς Τζόνσον παρανόμως παρέτεινε την Βουλή ενώ το Τραμπ προέτρεψε το πλήθος να επιτεθεί στο Καπιτώλιο.

Η Γαλλία είναι μια χώρα πραξικοπημάτων καθώς και επαναστάσεων, ιστορικά πολύ πιο ανεκτική για ημινόμιμες μεθόδους αρπαγής ή στερέωσης της εξουσίας απ' ό,τι ο αγγλόφωνος κόσμος.

Αν η έκρηξη του εθνικιστικού λαϊκιστικού πυρετού στην Γαλλία δεν καταλήξει σε μεγαλύτερη πολιτική ή συνταγματική αναστάτωση απ' ό,τι στην Βρετανία ή τις Ηνωμένες Πολιτείες, θα είναι μια ευχάριστη έκπληξη.